

УДК 338.48:640.4

A-43

Рекомендовано до друку Науково-методичною радою Вищого навчального приватного закладу «Дніпровський гуманітарний університет» (протокол від 19.02.2026 протокол № 8).

A-43 Актуальні проблеми розвитку доступного туризму та гостинності в Україні: матер. Всеукр. наук.-практ. конф. (Дніпро, 18 грудня 2025 р.). Дніпро : ВВПЗ «Дніпровський гуманітарний університет», 2025. 153 с.

Збірник містить матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції «Актуальні проблеми розвитку доступного туризму та гостинності в Україні» (18.12.2025), у роботі якої взяли участь здобувачі вищої освіти закладів вищої освіти України.

Матеріали науково-практичної конференції надруковані в авторській редакції.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

докт. юрид. наук, проф. **Олег КИРИЧЕНКО** (голова); док. ек. наук, проф. **Ігор САЗОНЕЦЬ** (заст. голови); **Андрій МІРОШНИК** (секретар); канд. юр. наук **Сергій ДУБОВ**; док. ек. наук, проф. **Володимир ДЖИНДЖОЯН**; док. ек. наук, проф. **Ольга САЗОНЕЦЬ**; канд. юр. наук, доц. **Тетяна ЛЕЖНЄВА**.

© ВВПЗ ДГУ, 2025

© Автори, 2025

Булан Р.К. ЧИННИКИ БЕЗБАР'ЄРНОСТІ У РЕСТОРАННІЙ СФЕРІ.....	134
Литюк А.В. БЕЗБАР'ЄРНІСТЬ У РЕСТОРАННІЙ СФЕРІ.....	137
Матощенко В.С. ПРОЕКТУВАННЯ ОБ'ЄКТІВ ГОТЕЛЬНОГО І ТУРИСТИЧНОГО БІЗНЕСУ В МІСТАХ З ДОТРИМАННЯМ ВИМОГ БЕЗБАР'ЄРНОСТІ ТА ІНКЛЮЗІЇ.....	140
Меріда Д.С. ПОТЕНЦІАЛ РОЗВИТКУ БЕЗБАР'ЄРНОСТІ В ТУРИЗМІ ТА ГОСТИННОСТІ.....	143
Мокієнко К.В. АРХІТЕКТУРНО-ПЛАНУВАЛЬНІ ТА ТЕХНОЛОГІЧНІ РІШЕННЯ ДЛЯ СТВОРЕННЯ БЕЗБАР'ЄРНОГО СЕРЕДОВИЩА В ЗАКЛАДАХ САНАТОРНО-КУРОРТНОЇ СФЕРИ.....	146
Рогаченко А.Г. БЕЗБАР'ЄРНІСТЬ В СФЕРІ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ.	149
Слюсар Є.Д. ВІМ-МОДЕЛЮВАННЯ ПРИ ПРОЕКТУВАННІ ЗАКЛАДІВ ГОТЕЛЬНО – РЕСТОРАННОГО ГОСПОДАРСТВА.....	151
Філон А.В. ВПЛИВ ВИМУШЕНОГО ПЕРЕМІЩЕННЯ НА СОЦІАЛІЗАЦІЮ, ЕМОЦІЙНИЙ СТАН ТА РОЗВИТОК ДИТИНИ.....	154
Шульга М.О. БІЗНЕС-ПЛАН ВІДКРИТТЯ ГОТЕЛЮ (РЕСТОРАНУ) З УРАХУВАННЯМ ВИМОГ БЕЗБАР'ЄРНОСТІ.....	158

Литюк Анна Василівна

здобувачка вищої освіти.

першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

Дніпровського гуманітарного університету

Науковий керівник:

Сазонець Ольга Мисолаївна

доктор економічних наук, професор,

професор кафедри туристичного бізнесу

Дніпровського гуманітарного університету

БЕЗБАР'ЄРНІСТЬ У РЕСТОРАННІЙ СФЕРІ

Безбар'єрність у ресторанній сфері сьогодні стає не просто сучасною тенденцією, а необхідною умовою для функціонування успішного закладу гостинності. Сучасне суспільство активно рухається у напрямку інклюзивності, а отже й заклади громадського харчування повинні забезпечувати доступність своїх послуг для людей із різними потребами. Йдеться не лише про осіб з інвалідністю, а й про літніх людей, вагітних жінок, батьків із дитячими колясками, відвідувачів із тимчасовими травмами, людей зі зниженим зором і слухом. Принцип безбар'єрності означає можливість комфортного пересування, орієнтації у просторі, отримання інформації та доступу до всіх сервісів без обмежень. Саме тому безбар'єрність стає невід'ємною частиною якості послуг, іміджу закладу та його конкурентоспроможності.

В основі безбар'єрності лежить концепція універсального дизайну. Цей підхід передбачає організацію середовища так, щоб ним могли користуватися максимально різні люди без необхідності додаткових пристосувань. Для ресторанної сфери універсальний дизайн означає створення такого простору, де кожен гість відчуває себе рівноправним і повноцінним відвідувачем. Ресторан, який враховує потреби різних груп людей, створює позитивне враження, підвищує задоволеність клієнтів і формується як соціально відповідальний бізнес. Особливо важливою є доступність входу — відсутність сходів, наявність пандусів, зручних дверей, достатньої ширини проходів. Адже саме перший контакт з простором визначає, чи може людина вільно користуватися послугами.

Організація доступного простору всередині закладу теж відіграє ключову роль. Для того, щоб людина на візку або батьки з коляскою могли вільно пересуватися, між столами має бути достатньо місця. Столи повинні мати висоту, яка дозволяє під'їхати з візком, а проходи — бути зрозумілими та прямими. Важливою частиною безбар'єрності є і адаптовані санітарні кімнати: достатньо простору, наявність поручнів, неслизька підлога, двері, які легко відчиняти. Усе це створює відчуття безпеки, комфорту й поваги до кожної людини, незалежно від її фізичних можливостей.

Не менш важливим елементом доступності є інформаційна та комунікаційна безбар'єрність. Люди з вадами зору чи слуху часто стикаються з труднощами в закладах громадського харчування. Тому сучасні ресторани впроваджують зрозумілі навігаційні таблички, контрастні позначення, меню великим шрифтом, меню шрифтом Брайля або електронні меню, які дозволяють змінювати масштаб тексту. Деякі заклади впроваджують меню зі звуковим супроводом або використанням QR-кодів. Окрім цього, важливе значення має підготовка персоналу — працівники повинні бути навчені спілкуватися з відвідувачами з різними потребами, вміти допомогти, але не нав'язувати допомогу.

Психологічна доступність — ще одна складова безбар'єрності. Людина, яка має особливі потреби, часто стикається з незручністю не через погане планування приміщення, а через ставлення персоналу або інших відвідувачів. Культура гостинності вимагає не лише професійного обслуговування, а й етичного, уважного підходу. Працівники ресторану повинні бути ввічливими, неупередженими, готовими підтримати людину, яка потребує додаткової уваги. Це формує атмосферу рівності, де кожна людина відчуває себе бажаним гостем.

У сучасному світі безбар'єрність трактується як ознака високої якості сервісу та корпоративної культури. Заклад, який дбає про всіх клієнтів, виглядає професійним, прогресивним і гнучким щодо суспільних тенденцій. Люди, які отримали позитивний досвід, із задоволенням повертаються, рекомендують іншим, а це напряму впливає на прибутковість підприємства. Створення доступного середовища — це не витрати «для галочки», а інвестиція в розвиток бізнесу. В Україні та світі зростає кількість людей, які віддають перевагу тим місцям, де вони відчувають турботу та комфорт.

Варто підкреслити, що безбар'єрність — це не лише зовнішня адаптація. Це філософія, що передбачає розуміння потреб різних груп населення. Наприклад, меню повинно бути зрозумілим людям похилого віку, дітям, іноземцям, людям з когнітивними особливостями. Сам простір має бути інтуїтивно зрозумілим, без зайвих перешкод та візуального шуму. Підсвічування, контрастність, відсутність слизьких поверхонь — усе це є складовими безпечного, правильно організованого середовища.

Часто власники закладів вважають, що такі зміни потребують значних фінансових вкладень. Але багато рішень є доступними та недорогими: переставлення меблів, встановлення поручнів, оновлення навігації, створення онлайн-меню, покращення освітлення, переналаштування дверей. Для маленьких закладів це може бути навіть простіше, ніж для великих комплексів. Головне — бажання адаптуватися та зробити простір зручнішим.

Особливу увагу потрібно приділяти людям з порушеннями слуху. Для них важливо мати можливість спілкуватися з персоналом без бар'єрів: дзвінок біля входу з візуальним сигналом, можливість оформлення замовлення у письмовій або цифровій формі, персонал, який розуміє базові принципи

комунікації. Те саме стосується людей із порушеннями зору: контрастні позначки, добре освітлені сходи, логічне розташування предметів.

Також безбар'єрний ресторан — це місце, де є достатньо простору між столами, щоб люди могли пересуватися без тісняви. Зайва кількість меблів, висока музика, незручне планування — усе це створює дискомфорт не тільки для людей з інвалідністю, а й для всіх відвідувачів. Тому важливо проектувати інтер'єр із думкою про те, що ресторан — це місце для відпочинку та приємного проведення часу.

Безбар'єрність має прямий зв'язок із соціальною відповідальністю бізнесу. Заклад, який забезпечує доступність послуг, демонструє свою повагу до прав людей та сприяє боротьбі з дискримінацією. Це формує позитивний імідж закладу та підвищує рівень довіри серед клієнтів. У багатьох європейських країнах безбар'єрність є юридичним обов'язком, але навіть там бізнеси, які перевищують мінімальні вимоги, отримують вищу репутацію.

Безбар'єрні рішення — це вклад у безпеку. Наприклад, аварійні виходи повинні бути доступними для кожного. У разі надзвичайних ситуацій люди з інвалідністю або мами з дитячими колясками повинні мати можливість швидко й безпечно покинути приміщення. Відсутність перешкод — це не лише комфорт, а й життя та здоров'я.

Список використаних джерел та літератури:

1. Сазонець О.М., Лоба Б. Г., Агафонова К. І. Державне регулювання інформаційно-комунікаційних процесів в сфері гостинності в Україні. Державне управління: удосконалення та розвиток. 2025, № 2. URL: <https://www.nayka.com.ua/index.php/dy/article/view/5686/5744> (дата звернення: 25.04. 2025 р.).